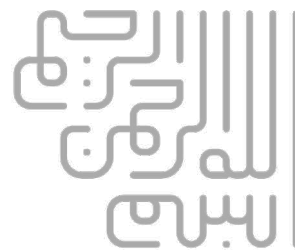

تبیین تکالیف «سازمان بورس و اوراق بهادار» براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

سازمان بورس و اوراق بهادار

عنوان: تبیین تکالیف «سازمان بورس و اوراق بهادار» براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی
تهیه و تدوین کنندگان (Authors): جواد اسکندری، مرتضی میشکارمطلق
واژه‌های کلیدی: قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی، صورت حساب الکترونیکی، پایگاه اطلاعاتی
موضوع ماده (۱۶۹ مکرر)، مالیات بر عایدی سرمایه، سازمان بورس و اوراق بهادار
ناشر: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

DOI: <https://doi.org/10.22034/mrc.report.21915>

Permanent Link: https://report.mrc.ir/article_11979.html

Publisher : Islamic Parliament Research Center of Iran

عنوان: تبیین تکالیف «سازمان بورس و اوراق بهادار» براساس قانون مالیات بر

سوداگری و سفته بازی

نوع گزارش: طرح/ لایحه ☐، **نظارتی** ☒، **راهبردی** ☐، **پیش نویس قانونی** ☐

نام دفتر: مطالعات بخش عمومی (گروه سیاست های مالیاتی)

مدیر مطالعه: هادی ترابی فر

ناظر علمی: سیدعباس پرهیزکاری

گرافیک و صفحه آرایی: سعید احمدعلیزاده

ویراستار ادبی: زهره عطاردی

تاریخ شروع مطالعه: مرداد ۱۴۰۵

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۸
۲. تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار.....	۱۱
۱-۲. تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه.....	۱۱
۲-۲. تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی.....	۱۳
۳-۲. نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار.....	۱۵
۳. جمع بندی.....	۱۹
منابع و مآخذ.....	۲۱

فهرست جداول

جدول ۱. مهم ترین تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی.....	۱۸
جدول ۲. خلاصه تکالیف اصلی سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی.....	۲۰

فهرست شکل

شکل ۱. تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی.....	۱۷
--	----

تبیین تکالیف «سازمان بورس و اوراق بهادار» براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

چکیده

قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی با هدف ایجاد هزینه برای فعالیت‌های سوداگرانه، افزایش شفافیت اقتصادی، بهبود عدالت مالیاتی و هدایت منابع به سمت فعالیت‌های مولد به تصویب رسیده است. در قانون مذکور، سازمان بورس و اوراق بهادار تکالیف متعددی برعهده دارد که عمدتاً در خصوص صدور صورت حساب الکترونیکی انواع معاملات اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بهابازارها و بازارهای خارج از بهابازار، تقسیم سود و همچنین نظارت بر اجرای تکالیف مربوط در نظر گرفته شده‌اند.

این گزارش با هدف تبیین تکالیف اصلی سازمان بورس و اوراق بهادار در چارچوب قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی تهیه شده است. همچنین، با توجه به مشارکت اشخاص و نهادهای مختلف در انجام معاملات و تقسیم سود، گردآوری یکپارچه تکالیف می‌تواند ضمن تسهیل اجرا، امکان پیگیری و ارزیابی دقیق انجام تکالیف قانونی را با اهداف نظارتی برای نهادهای ذی‌ربط فراهم کند. براساس متن قانون، اهم **تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار** را می‌توان به صورت زیر دسته‌بندی کرد: ۱. تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه؛ ۲. تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی و ۳. نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار.

همچنین سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است در تدوین آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان با سازمان امور مالیاتی کشور همکاری کند. اجرای کامل این مجموعه اقدامات، زمینه‌ساز تقویت حکمرانی داده‌محور، ارتقای شفافیت اقتصادی و تحقق عدالت مالیاتی در سطح کشور خواهد بود.

بیان / شرح مسئله

قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی با هدف بهبود عدالت مالیاتی، کاهش فعالیت‌های سوداگرانه در بازار دارایی‌ها، افزایش شفافیت اقتصادی و هدایت سرمایه‌ها به سمت فعالیت‌های مولد به تصویب رسیده است. کلیه تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار در این قانون، ناظر به احکام بخش اول قانون با عنوان «بستر اجرایی» در نظر گرفته شده است. در صورت استقرار بستر اجرایی، امکان برقراری تناظر و تطبیق میان اطلاعات صورت حساب‌های الکترونیکی و تراکنش‌ها فراهم می‌شود. چنین سازوکاری شفافیت جریان وجوه در نظام اقتصادی کشور را ارتقا می‌بخشد و توسعه حکمرانی داده محور را تسهیل می‌کند.

در بخش بستر اجرایی، با توسعه دامنه صورت حساب الکترونیکی، زمینه ثبت نظام مند و قابل پردازش معاملات و رویدادهای مالی در سامانه مؤدیان فراهم شده است. در حوزه بازار سرمایه، شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بورس‌ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی حسب مورد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار، مکلفاند همزمان با فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و نیز همزمان با تقسیم سود، صورت حساب الکترونیکی مربوط را صادر کنند. همچنین توزیع و پرداخت سود و سایر منافع اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار باید به صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده گذاری مرکزی یا با تأیید آن انجام شود.

همچنین سازمان بورس و اوراق بهادار، به عنوان نهاد ناظر بازار سرمایه، موظف است بر حسن اجرای کلیه تکالیف اشخاص تحت نظارت خود مندرج در قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی، نظارت کند. اجرای احکام قانون، مستلزم تعیین دقیق مرجع صدور صورت حساب الکترونیکی، اعلام اقلام اطلاعاتی مورد نیاز و فرایند صدور، اصلاح و ابطال صورت حساب الکترونیکی خواهد بود. نبود ترتیبات اجرایی روشن می‌تواند به صدور صورت حساب‌های الکترونیکی متعدد برای یک رویداد، عدم صدور صورت حساب الکترونیکی و تداخل مسئولیت نهادهای ذی ربط منجر شود.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

در این گزارش بر اساس متن قانون، مهم‌ترین تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار شامل موارد زیر است:

۱- تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه: سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است در خصوص کلیه معاملات و رویدادهای مالی بازار سرمایه اعم از معاملات اوراق بهادار یا کالا و تقسیم سود، از میان نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نظیر شرکت سپرده گذاری مرکزی، بورس‌ها، ناشران و کارگزاران، مرجع مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی را حسب مورد تعیین و اعلام کند.

۲- تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی: سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور، ترتیبات صدور و ارسال صورت حساب الکترونیکی همزمان با معاملات اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و نیز تقسیم سود را مشخص کند. این ترتیبات شامل سازوکار صدور صورت حساب الکترونیکی، نحوه ارسال به سامانه مؤدیان، اصلاح و ابطال صورت حساب الکترونیکی و طراحی فرایندهای اعتراض و اعلام مغایرت نسبت به اقلام اطلاعاتی مندرج در صورت حساب الکترونیکی است.

۳- نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار: سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است بر اجرای صحیح، کامل و به موقع تکالیف مندرج در قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی در خصوص کلیه اشخاص موضوع قانون بازار

اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران نظارت کند. این نظارت باید صحت و کامل بودن اطلاعات و رعایت زمان صدور، اصلاح یا ابطال صورت حساب الکترونیکی را در بر گیرد. همچنین، با توجه به الزام ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به پرداخت سود و سایر منافع به صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن شرکت، سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است بر حسن اجرای این تکلیف نظارت کند.

پیشنهاد راهکار تقنینی، نظارتی یا سیاستی

شناسایی، جمع و تبیین دقیق مهم‌ترین تکالیف قانونی سازمان بورس و اوراق بهادار در قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی می‌تواند نقش مهمی در ارتقای ارزیابی دقیق میزان انجام تکالیف قانونی با اهداف نظارتی برای نهادهای ذی‌ربط و نیز تقویت هماهنگی مؤثر میان سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان امور مالیاتی کشور ایفا کند. با توجه به جایگاه قابل توجه سازمان بورس و اوراق بهادار در اجرای قانون مذکور، راهکارها و پیشنهادها زیر قابل طرح و پیگیری است:

- تدوین و تصویب آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان با مشارکت فعال سازمان بورس و اوراق بهادار در موعد قانونی؛
- تهیه برنامه عملیاتی مشترک با سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار؛
- پایش مستمر اجرای تکالیف و گزارش دهی شفاف به نهادهای نظارتی نظیر کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی.

۱. مقدمه

بازار سرمایه یکی از مهم‌ترین بسترهای رسمی انجام معاملات مالی و سرمایه‌گذاری در اقتصاد است که در آن، بخش قابل توجهی از نقل و انتقال دارایی‌های مالی، تغییرات مالکیت، پرداخت سود و سایر منافع ناشی از اوراق بهادار در قالب ساز و کارهای رسمی و تحت نظارت انجام می‌شود. وجود سامانه‌های معاملاتی، ساز و کارهای متمرکز ثبت و نگهداری مالکیت، فرایندهای تسویه و نهادهای مشخص ارائه‌دهنده خدمات مالی موجب شده است اطلاعات تولید شده در این بازار از ساختار، قابلیت انتساب و قابلیت اتکای بالایی برخوردار باشد. از این رو، اطلاعات بازار سرمایه می‌تواند یکی از اجزای مهم زیرساخت اطلاعات اقتصادی اشخاص و مکمل سایر اطلاعات در اختیار دستگاه‌های حاکمیتی باشد.

دسترسی نظام‌های مالیاتی به اطلاعاتی که توسط اشخاص ثالث درباره فعالیت‌های اقتصادی و مالی اشخاص تولید می‌شود، سابقه‌ای طولانی در نظام‌های مالیاتی جهان دارد. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۱ (OECD) در گزارش سال ۲۰۰۴ خود با عنوان «نظام مالیاتی در کشورهای عضو OECD؛ مجموعه اطلاعات تطبیقی»، گزارشگری اطلاعات را ناظر بر الزام اشخاص ثالث به ارائه اطلاعات مربوط به درآمدها و سایر معاملات مرتبط با مالیات، همراه با مشخصات شخص مربوط، به نهاد مالیاتی برای تطبیق نظام‌مند با سوابق وی تعریف می‌کند. این گزارش تصریح می‌کند که دامنه اطلاعات اشخاص ثالث در عمده کشورها محدود نبوده و اقلام اطلاعاتی نظیر سود سهام، معاملات اوراق بهادار و انواع سرمایه‌گذاری به نهاد مالیاتی گزارش می‌شود.

اهمیت این اطلاعات صرفاً در تعیین مالیات یک معامله خاص خلاصه نمی‌شود، بلکه یکی از کارکردهای اصلی آن، فراهم کردن تصویری منسجم‌تر از فعالیت‌های اقتصادی اشخاص و امکان تطبیق اطلاعات ثبت شده در منابع مختلف است.

1. Organisation for Economic Co-operation and Development.

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در گزارش مذکور، برنامه‌های جامع گزارشگری اطلاعات و تطبیق داده‌ها را ابزاری مؤثر برای راستی‌آزمایی اطلاعات اشخاص در مقیاس گسترده معرفی کرده و بر نقش دریافت الکترونیکی اطلاعات در اجرای کارآمد این فرایند تأکید می‌کند [۱].

سازمان همکاری و توسعه اقتصادی در سال ۲۰۰۶ در گزارش دیگری با عنوان «استفاده از گزارش‌های اطلاعاتی اشخاص ثالث برای کمک به مؤدیان در ایفای تکالیف اظهارنامه‌ای» نشان می‌دهد که دامنه اطلاعات دریافتی از اشخاص ثالث در کشورهای مورد بررسی، علاوه بر اقلام درآمدی، اطلاعات مربوط به دارایی‌ها و خریدوفروش دارایی‌های سرمایه‌ای را نیز دربرمی‌گیرد. در برخی کشورهای مورد بررسی، اطلاعات خریدوفروش سهام و ابزارهای مالی و مانده پایان سال دارایی‌های کلیه اشخاص در اختیار نهاد مالیاتی قرار می‌گیرد.

بر اساس یافته‌های این گزارش، بهره‌برداری مؤثر از اطلاعات اشخاص ثالث مستلزم آن است که داده‌ها از پوشش کافی برخوردار بوده، در زمان مناسب گزارش شوند و با استفاده از شناسه‌ای قابل اتکا به شخص مربوط منتسب شوند؛ زیرا پردازش حجم بالای اطلاعات و تطبیق سریع آن با سوابق اشخاص بدون وجود اطلاعات ساختاریافته و شناسه‌های باکیفیت با دشواری مواجه خواهد شد. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی همچنین استفاده مناسب از فناوری را یکی از الزامات ایجاد نظام‌های کارآمد گزارشگری و پردازش اطلاعات اشخاص ثالث معرفی می‌کند [۲].

تجربه نروژ نیز نمونه مشخصی از انتقال اطلاعات بازار سرمایه به سازمان مالیاتی ارائه می‌کند. بر اساس گزارش «بررسی مجمع جهانی شفافیت و تبادل اطلاعات برای مقاصد مالیاتی در نروژ» منتشر شده توسط OECD در سال ۲۰۱۱، نهاد ثبت و سپرده‌گذاری اوراق بهادار کشور نروژ مکلف است اطلاعات مربوط به میزان مالکیت هر سرمایه‌گذار در ابزارهای مالی ثبت شده نزد آن نهاد سپرده‌گذاری و اطلاعات مرتبط با نتایج سالانه این ابزارها را، بدون نیاز به درخواست موردی، در اختیار نهاد مالیاتی قرار دهد. این اطلاعات به همراه اطلاعات ارسالی شرکت‌ها در «ثبت سهام‌داران» نزد سازمان مالیاتی جمع‌آوری شده و اطلاعاتی نظیر مالکیت سهام، تغییرات سرمایه و سود توزیع شده را دربرمی‌گیرد. این پایگاه اطلاعاتی یکی از منابع مورد استفاده در اظهارنامه‌های مالیاتی پیش‌فرض اشخاص خواهد بود [۳].

برایند تجربیات مذکور نشان می‌دهد که وجود جریان منظم و ساختاریافته اطلاعات بازار سرمایه میان نهادهای متولی این بازار و نهاد مالیاتی، بخشی از زیرساخت اطلاعاتی مورد استفاده در نظام‌های مالیاتی پیشرفته را تشکیل می‌دهد. وجود اطلاعات منظم، کامل، قابل انتساب و به‌موقع بازار سرمایه می‌تواند کارکردهای زیر را در تکمیل زیرساخت اطلاعاتی سازمان امور مالیاتی کشور به همراه داشته باشد:

● **تکمیل پرو فایل اقتصادی اشخاص:** دریافت اطلاعات معاملات، تغییرات مالکیت و منافع ناشی از ابزارهای مالی، موجب تکمیل اطلاعات موجود درباره رویدادهای اقتصادی و مالی اشخاص می‌شود. OECD در بررسی نظام‌های گزارشگری اشخاص ثالث، جامعیت دامنه اطلاعات گزارش شده را از الزامات اساسی بهره‌برداری مؤثر نهادهای مالیاتی از این اطلاعات معرفی کرده است.

● **ارتقای امکان تطبیق اطلاعات از منابع مختلف:** گزارش اطلاعات توسط اشخاص ثالث همراه با شناسه قابل اتکای اشخاص، امکان تطبیق نظام‌مند این اطلاعات با سوابق موجود نزد نهاد مالیاتی را فراهم می‌کند. OECD صراحتاً تطبیق نظام‌مند اطلاعات گزارش شده توسط اشخاص ثالث با سوابق مالیاتی را از کارکردهای نظام گزارشگری اطلاعات معرفی کرده و تجربه مورد بررسی این سازمان نیز استفاده از تطبیق هوشمند و سیستمی اطلاعات با سوابق اشخاص را نشان می‌دهد.

● **افزایش قابلیت بهره‌برداری سامانه‌ای از داده‌ها:** دریافت اطلاعات به‌صورت الکترونیکی و استفاده از شناسه‌های باکیفیت، امکان پردازش حجم بالای داده‌ها و تطبیق سریع و دقیق آنها با سوابق اشخاص را تقویت می‌کند. OECD وجود شناسه‌های قابل اتکا، گزارشگری الکترونیکی و ظرفیت تطبیق سریع اطلاعات را از عوامل اساسی کارآمدی نظام گزارشگری اشخاص ثالث می‌داند.

● **افزایش جامعیت اطلاعات مندرج در اظهارنامه‌های پیش‌فرض:** تجربه کشورهای مورد بررسی OECD نشان می‌دهد جامعیت اطلاعاتی که می‌توان در اختیار اشخاص قرار داد، مستقیماً به دامنه و کیفیت اطلاعات گزارش شده توسط اشخاص ثالث وابسته است. در تجربه نروژ نیز اطلاعات مالکیت سهام، تغییرات سرمایه و سود توزیع شده در پایگاه اطلاعاتی سهام‌داران نزد سازمان مالیاتی تجمیع شده و بخشی از اطلاعات مورد استفاده در اظهارنامه‌های مالیاتی پیش‌فرض را تشکیل می‌دهد [۲].

بدیهی است، کارکردها و آثار نظام‌های مورد بررسی در گزارش‌های فوق تابع قوانین مالیاتی هر کشور است. در همین راستا و به‌منظور ارتقای نظام داده‌های کشور، **قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی** [۴]، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اصلاحات نظام مالیاتی کشور در سال ۱۴۰۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. اجرای مؤثر این قانون، همانند سایر قوانین، مستلزم دسترسی به داده‌های شفاف و دقیق، به‌ویژه اطلاعات معاملات بازارهای مختلف نظیر بازار سرمایه است. بخش نخست قانون با عنوان «بستر اجرایی»، زیرساخت لازم برای تولید، ثبت و تبادل اطلاعات مورد نیاز اجرای قانون را پیش‌بینی کرده است. این بستر، از جمله بر صدور صورت‌حساب الکترونیکی توسط اشخاص ثالث، تخصیص کارپوشه‌های تجاری و غیرتجاری، ایجاد ارتباط میان صورت‌حساب‌های الکترونیکی و تراکنش‌ها و تبادل اطلاعات میان دستگاه‌های مختلف استوار است.

در حوزه بازار سرمایه، اجرای این بستر مبتنی بر استفاده از ظرفیت سامانه‌ها و نهادهای موجود این بازار است. از آنجاکه معاملات اوراق بهادار و کالا، تغییر مالکیت اوراق و پرداخت سود و سایر منافع در قالب سازوکارهای رسمی انجام می‌شود، قانون نیز صدور صورت‌حساب الکترونیکی مربوط به این رویدادها را بر عهده نهادهای فعال و دارای اطلاعات در بازار سرمایه قرار داده است تا اطلاعات موجود در این سامانه‌ها، بدون تحمیل فرایند مستقل و موازی به سرمایه‌گذاران، در قالب استاندارد مورد نیاز سامانه مؤدیان ثبت و ارسال شود.

مطابق بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷]، الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بورس‌ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران [۵]، حسب مورد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار، مکلف‌اند همزمان با تقسیم سود یا فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس، صورت‌حساب الکترونیکی مربوط را صادر کنند.

همچنین، ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف‌اند توزیع و پرداخت سود و سایر منافع مربوط به این اوراق را صرفاً به‌صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن انجام دهند. سازمان بورس و اوراق بهادار نیز موظف است بر حسن اجرای این تکلیف نظارت نماید.

تکالیف مقرر برای سازمان بورس و اوراق بهادار و نهادهای فعال در بازار سرمایه در **قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی**، از جمله تکالیف مرتبط با صدور صورت‌حساب الکترونیکی معاملات اوراق بهادار و تقسیم سود، ناظر بر ایجاد شفافیت اطلاعاتی، تکمیل سوابق مالی اشخاص و فراهم‌سازی بستر تبادل اطلاعات با سازمان امور مالیاتی کشور بوده و به معنای

وضع یا وصول مالیات بر عایدی سرمایه از معاملات بازار سرمایه نیست. در همین راستا، به موجب تبصره «۷» ماده (۴۶) قانون مالیات‌های مستقیم [۶]، الحاقی به موجب ماده (۱۲) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، عایدی سرمایه حاصل از انتقال اوراق بهادار یا کالاهای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس، از قبیل صندوق‌های کالایی، صندوق‌های املاک و مستغلات و گواهی سپرده سکه طلا، مشمول مالیات بر عایدی سرمایه موضوع این فصل نیست. بنابراین، تکالیف اطلاعاتی پیش‌بینی شده برای ارکان بازار سرمایه را باید مستقل از سازوکار اخذ مالیات بر عایدی سرمایه و عمدتاً در چارچوب شفافیت و تکمیل نظام اطلاعات مالیاتی ارزیابی کرد.

بر این اساس، سازمان بورس و اوراق بهادار یکی از دستگاه‌های اجرایی اصلی و مؤثر در استقرار بستر اجرایی قانون در حوزه بازار سرمایه محسوب می‌شود. مهم‌ترین نقش این سازمان در این چارچوب، فراهم کردن ترتیبات و سازوکارهای لازم برای تبدیل اطلاعات تولید شده در فرایندهای رسمی بازار سرمایه به داده‌های ساختاریافته، قابل اتکا و قابل بهره‌برداری در بستر اجرایی قانون است. تعیین اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی، تعیین ترتیبات اجرایی صدور و ارسال اطلاعات، پیش‌بینی سازوکارهای اصلاح، ابطال و اعلام مغایرت و نظارت بر اجرای صحیح و به‌موقع تکالیف توسط اشخاص تحت نظارت، از مهم‌ترین ابعاد این نقش است که در ادامه به تفکیک مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲. تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار

در این گزارش با هدف تبیین تکالیف اصلی سازمان بورس و اوراق بهادار در چارچوب قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، تلاش شده است مجموعه تکالیف مرتبط با این نهاد به صورت یکپارچه گردآوری و ارائه شود. این اقدام می‌تواند ضمن تسهیل اجرا، امکان پیگیری و ارزیابی دقیق انجام تکالیف قانونی را با اهداف نظارتی برای نهادهای ذی‌ربط فراهم کند. براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، اهم تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار شامل موارد زیر است:

۱- تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه،^۱

۲- تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی،^۲

۳- نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار.^۳

در ادامه هریک از تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار به تفکیک تشریح خواهد شد.

۲-۱. تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه

به‌موجب جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷]، الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بورس‌ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران [۵]، حسب مورد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی همزمان با تقسیم سود یا فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس شده‌اند. نحوه تنظیم حکم قانونی نشان می‌دهد که قانون‌گذار از یک‌سو مجموعه نهادهایی را که به اقتضای وظایف خود می‌توانند در تولید یا نگهداری

۱. الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی.

۲. الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی.

۳. الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی.

اطلاعات این رویدادها نقش داشته باشند مشخص کرده و از سوی دیگر، تعیین نهاد مسئول در هر مورد را به سازمان بورس و اوراق بهادار واگذار کرده است. بنابراین، صرف قرار گرفتن یک نهاد در فهرست مذکور، به معنای تکلیف آن نهاد به صدور صورت حساب الکترونیکی برای تمامی رویدادهای بازار سرمایه نیست، بلکه حدود این مسئولیت باید متناسب با نوع رویداد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار مشخص شود. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که شکل گیری یک معامله یا رویداد مالی در بازار سرمایه معمولاً حاصل تعامل چند نهاد و سامانه است. برای نمونه، در یک معامله اوراق بهادار، دریافت و ارسال سفارش می تواند از طریق کارگزار انجام شود، معامله در سامانه معاملاتی بورس یا فرابورس شکل گیرد و اطلاعات مربوط به ثبت مالکیت و تسویه نیز نزد شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه نگهداری شود. در تقسیم سود نیز ناشر، شرکت سپرده گذاری مرکزی و حسب مورد سایر نهادهای مرتبط، هریک بخشی از فرایند و اطلاعات مربوط را در اختیار دارند. در چنین ساختاری، چنانچه مسئولیت صدور صورت حساب الکترونیکی به صورت روشن و از پیش تعیین شده میان نهادهای مزبور توزیع نشود، احتمال هم پوشانی در صدور صورت حساب الکترونیکی، صدور اطلاعات متفاوت، مغایر یا متناقض برای یک رویداد واحد یا در مقابل، عدم پوشش برخی رویدادها وجود خواهد داشت.

از این رو، تعیین مرجع صادر کننده باید به تفکیک انواع رویدادهای مشمول حکم قانون صورت گیرد. سازمان بورس و اوراق بهادار لازم است برای کلیه معاملات انواع اوراق بهادار، معاملات کالا در بورس ها و بازارهای خارج از بورس، تقسیم سود و سایر مصادیقی که در چارچوب حکم قانون قرار می گیرند، مشخص کند کدام یک از نهادهای احصا شده در جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) [قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان](#) [۷]، مسئول صدور صورت حساب الکترونیکی مربوط است. این تعیین مسئولیت باید به نحوی انجام شود که برای هر رویداد، مرجع صدور صورت حساب الکترونیکی به طور صریح و غیر قابل تفسیر مشخص باشد و از ایجاد تکلیف موازی برای چند نهاد در خصوص یک رویداد واحد جلوگیری شود.

در انتخاب نهاد مسئول، مناسب است مرجعی تعیین شود که معتبرترین و کامل ترین داده مربوط به وقوع نهایی رویداد را در اختیار دارد و قادر است صورت حساب الکترونیکی را در زمان مقرر قانونی و بر مبنای اطلاعات قطعی همان رویداد صادر کند. بر این اساس، معیارهایی نظیر محل ثبت نهایی رویداد، مرجع نگهداری اطلاعات مالکیت، دسترسی به اطلاعات هویتی طرف یا طرفین، مبلغ یا ارزش معامله، زمان قطعی شدن معامله یا تقسیم سود و امکان اصلاح یا ابطال اطلاعات در صورت تغییر وضعیت رویداد، باید در تعیین مسئولیت صدور صورت حساب الکترونیکی مورد توجه قرار گیرد. اتخاذ چنین رویکردی موجب می شود صورت حساب الکترونیکی تا حد امکان از منبع اصلی و مرجع داده تولید شود و نیاز به باز تولید یا انتقال چندمرحله ای اطلاعات میان نهادهای مختلف کاهش یابد.

اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار در این زمینه نیز باید واجد جامعیت و صراحت اجرایی باشد. به عبارت دیگر، صرف اعلام کلی یک یا چند نهاد به عنوان اشخاص مکلف، برای اجرای حکم کافی نیست؛ بلکه لازم است رابطه میان «نوع رویداد» و «مرجع مسئول صدور صورت حساب الکترونیکی» به صورت مشخص تعیین شود. در عمل، تهیه یک چارچوب یا جدول جامع از انواع معاملات و رویدادهای مشمول، نهاد دارنده داده مرجع و شخص مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی می تواند مبنای مناسبی برای اجرای یکسان حکم در کل بازار سرمایه باشد. این چارچوب باید به نحوی طراحی شود که با ایجاد ابزارها یا بازارهای جدید نیز قابلیت به روز رسانی داشته و مسئولیت صدور صورت حساب الکترونیکی در خصوص ابزارها و معاملات جدید بدون ابهام قابل تعیین باشد.

در نتیجه، تکلیف سازمان بورس و اوراق بهادار در این بخش را نمی توان صرفاً یک «اعلام اسامی» تلقی کرد؛ بلکه این سازمان باید نظام تخصیص مسئولیت صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه را طراحی و اعلام کند. خروجی این تکلیف باید به گونه ای باشد که برای هریک از رویدادهای مشمول قانون، مرجع مسئول مشخص، یکتا و پاسخ گو باشد و در عین پوشش کامل رویدادهای مشمول، از صدور موازی یا متعارض صورت حساب الکترونیکی توسط نهادهای مختلف جلوگیری شود. چنین ترتیبی، نقطه آغاز اجرای منسجم سایر الزامات مربوط به صدور، اصلاح و ابطال صورت حساب های الکترونیکی در بازار سرمایه خواهد بود.

۲-۲. تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی

به موجب جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷] الحاقی به موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، اشخاص و نهادهای تعیین شده در حوزه بازار سرمایه مکلف‌اند همزمان با تقسیم سود یا فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس، صورت حساب الکترونیکی مربوط را صادر کنند. تحقق این حکم، صرفاً با تعیین شخص مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی امکان‌پذیر نیست؛ بلکه مستلزم طراحی مجموعه‌ای از ترتیبات اجرایی است که بر اساس آن، اطلاعات رویدادهای بازار سرمایه از سامانه‌های موجود استخراج، به قالب و ساختار مورد نیاز صورت حساب الکترونیکی تبدیل و در زمان مقرر به سامانه مؤدیان ارسال شود. از این رو، پس از تعیین مرجع مسئول صدور، دومین محور اصلی تکلیف سازمان بورس و اوراق بهادار، فراهم‌سازی سازوکار عملیاتی لازم برای اجرای فرایند صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه است.

اصل اساسی در طراحی این سازوکار باید بهره‌گیری از داده‌ها و زیرساخت‌های موجود بازار سرمایه و اجتناب از ایجاد فرایند موازی برای اشخاص باشد. بخش عمده اطلاعات مورد نیاز صورت حساب الکترونیکی، در جریان عادی انجام معامله یا تقسیم سود، پیشتر در سامانه‌های معاملاتی، سامانه‌های ثبت مالکیت اوراق بهادار، زیرساخت‌های تسویه، سامانه‌های ناشران و سایر سامانه‌های رسمی بازار سرمایه ایجاد و ثبت می‌شود. بنابراین، سرمایه‌گذار نباید برای اجرای تکلیف جدید ناگزیر از ورود مجدد اطلاعاتی باشد که در فرایند اصلی معامله یا دریافت سود در اختیار نهادهای بازار سرمایه قرار گرفته است. به این ترتیب، ضروری است صدور صورت حساب الکترونیکی به صورت سامانه‌ای، بدون مداخله مستقیم سرمایه‌گذار و مبتنی بر داده مرجع هر رویداد انجام شود.

طراحی ترتیبات اجرایی همچنین مستلزم تفکیک انواع رویدادهای مشمول و تعیین چرخه حیات صورت حساب الکترونیکی برای هریک از رویدادهای فوق است. زمان شکل‌گیری قطعی رویداد، زمان صدور صورت حساب الکترونیکی، منبع تأمین هر قلم اطلاعاتی، مرجع تجمیع داده، نحوه ارسال به سامانه مؤدیان و وضعیت صورت حساب الکترونیکی در صورت اصلاح، ابطال یا تغییر رویداد اصلی باید به طور مشخص تعیین شود. اهمیت این موضوع در بازار سرمایه از آن جهت بیشتر است که برخی معاملات ممکن است پس از ثبت اولیه، حسب ضوابط بازار با تغییر وضعیت مواجه شوند و اطلاعات صورت حساب الکترونیکی باید همواره با وضعیت معتبر و نهایی رویداد در سامانه مرجع سازگار باقی بماند. از این رو، ارتباط میان «رویداد اصلی بازار سرمایه» و «صورت حساب الکترونیکی متناظر» باید به نحوی طراحی شود که هر گونه تغییر معتبر در رویداد اصلی، حسب مورد در وضعیت صورت حساب الکترونیکی نیز منعکس شود.

از سوی دیگر، تنوع ابزارها و سازوکارهای معاملاتی ایجاب می‌کند ترتیبات اجرایی صرفاً بر مبنای یک الگوی عمومی و یکسان طراحی نشود. فروش سهام و حق تقدم، معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری، انواع اوراق بدهی، گواهی‌های سپرده کالایی، معاملات ابزارهای مشتقه و معاملات کالا، از حیث اطلاعات موجود، زمان قطعی شدن معامله، نحوه تسویه و ثبت مالکیت لزوماً دارای ساختار یکسان نیستند. همچنین معاملات عادی، عمده، بلوکی یا توافقی ممکن است فرایندهای متفاوتی داشته باشند. بر این اساس، ضروری است پس از احصای انواع رویدادهای مشمول قانون، برای هر گروه از معاملات، الگوی اجرایی متناسب با ماهیت و فرایند همان معامله تعیین شود؛ بدون آنکه تفاوت در ساختار معاملات موجب ایجاد خلأ در پوشش اطلاعاتی یا تکالیف موازی شود.

اقلام اطلاعاتی صورت حساب الکترونیکی نیز باید با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور و با ملاحظه اطلاعات واقعی موجود در بازار سرمایه تعیین شود. در این زمینه، هدف نباید بازتولید تمام داده‌های فنی سامانه معاملاتی در صورت حساب الکترونیکی باشد؛ بلکه لازم است حداقل مجموعه اطلاعات لازم برای شناسایی یکتای رویداد، اشخاص مرتبط، موضوع معامله، مقدار یا تعداد، ارزش معامله و برقراری ارتباط با سابقه معاملاتی مربوط مشخص شود. در عین حال، اقلام انتخاب شده باید به نحوی باشند که امکان کنترل سامانه‌ای، جلوگیری از ثبت تکراری یک رویداد و برقراری ارتباط میان صورت حساب الکترونیکی و داده مرجع بازار سرمایه فراهم باشد. جزئیات این اقلام، حسب نوع ابزار و رویداد، می‌تواند در انواع الگوهای صورت حساب الکترونیکی تعیین شود.

در کنار صدور اولیه، سازوکار اصلاح، ابطال و اعلام مغایرت نیز باید از ابتدا جزئی از معماری اجرایی این تکلیف باشد. در صورت ابطال یا اصلاح معتبر معامله در زیرساخت اصلی بازار سرمایه، صورت حساب الکترونیکی مربوط نیز باید براساس ضوابط مشخص و قابل رهگیری اصلاح یا ابطال شود. همچنین در مواردی که شخص نسبت به اطلاعات منعکس شده در صورت حساب الکترونیکی، از جمله هویت، تعداد، مبلغ یا سایر اقلام آن مغایرتی مشاهده می‌کند، باید مسیر مشخصی برای اعلام مغایرت پیش‌بینی شود؛ به نحوی که رسیدگی به مغایرت از طریق مرجع دارنده داده اصلی انجام شود و سازمان امور مالیاتی کشور ناگزیر از ورود به اختلافات فنی ناشی از ثبت معاملات در بازار سرمایه نباشد. بر این اساس، ترتیبات اجرایی مورد نیاز در این بخش را می‌توان در دو دسته اصلی از رویدادها مورد بررسی قرار داد:

الف) صدور صورت حساب الکترونیکی همزمان با فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله

در کلیه معاملات بازار سرمایه، بهتر است صورت حساب الکترونیکی محصول خودکار فرایند رسمی انجام معامله باشد؛ به این معنا که قطعی شدن معامله در زیرساخت مربوط، محرک تولید صورت حساب الکترونیکی قرار گیرد و اطلاعات مورد نیاز از همان داده‌هایی استخراج شود که مبنای ثبت و اجرای معامله قرار گرفته است. اتخاذ این رویکرد از یک سو موجب حفظ وحدت میان اطلاعات بازار سرمایه و سامانه مؤدیان می‌شود و از سوی دیگر، از ایجاد تکلیف مستقل برای خریدار یا فروشنده به منظور ثبت مجدد اطلاعات جلوگیری می‌کند.

برای تحقق این امر لازم است زنجیره داده هر گروه از معاملات به طور دقیق مشخص شود. به عبارت دیگر، باید تعیین شود هر یک از اطلاعات مورد نیاز صورت حساب الکترونیکی در کدام بخش از فرایند بازار تولید می‌شود، کدام سامانه واجد داده مرجع است، در چه مرحله‌ای اطلاعات معامله قطعیت لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی را پیدا می‌کند و نهاد تعیین شده چگونه این اطلاعات را دریافت و به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال می‌کند. این موضوع به‌ویژه در مواردی اهمیت دارد که اطلاعات یک معامله میان کارگزار، بورس یا بازار خارج از بورس و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی توزیع شده و هیچ‌یک به تنهایی در تمام مراحل معامله نقش نداشته باشند.

همچنین باید میان شناسه معامله در بازار سرمایه و شناسه منحصر به فرد صورت حساب الکترونیکی ارتباطی یکتا و قابل رهگیری برقرار شود تا برای هر رویداد مشمول، امکان شناسایی صورت حساب الکترونیکی متناظر آن وجود داشته باشد. این ارتباط علاوه بر جلوگیری از صدور چند صورت حساب الکترونیکی برای یک معامله، امکان کنترل وضعیت صورت حساب الکترونیکی در صورت اصلاح یا ابطال معامله را فراهم می‌کند و از ایجاد مغایرت میان سابقه ثبت شده نزد بازار سرمایه و اطلاعات منعکس شده در سامانه مؤدیان جلوگیری خواهد کرد.

در طراحی این فرایند باید توجه داشت که الزام صدور صورت حساب الکترونیکی برای معاملات بازار سرمایه، ماهیت مالیاتی این معاملات را تغییر نمی‌دهد و به خودی خود موجب ایجاد مالیات جدید بر عایدی ناشی از این معاملات نیست. در چارچوب قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴]، کارکرد صورت حساب‌های الکترونیکی ناظر بر ثبت ساختار یافته رویداد، تکمیل سابقه اطلاعاتی اشخاص و فراهم کردن داده مورد نیاز بستر اجرایی قانون است. بنابراین، طراحی سازوکار باید به نحوی صورت گیرد که بدون ایجاد اختلال در فرایند معامله یا تحمیل تکلیف مضاعف به فعالان بازار، اطلاعات لازم در بستر اجرایی قانون منعکس شود.

ب) صدور صورت حساب الکترونیکی همزمان با تقسیم سود و سایر منافع اوراق بهادار

تقسیم سود از حیث ساختار اجرایی با معاملات اوراق بهادار متفاوت است؛ زیرا در این حالت رویداد اصلی نه انتقال دارایی میان خریدار و فروشنده، بلکه تعلق سود یا سایر منافع اوراق بهادار به دارنده آن است. بر همین اساس، طراحی صورت حساب الکترونیکی تقسیم سود باید بر ارتباط میان ناشر، اوراق بهادار، دوره یا مبنای تعلق سود و دارنده‌ای استوار باشد که مطابق اطلاعات معتبر بازار سرمایه، در مقطع مربوط استحقاق دریافت سود یا منفعت را داشته است.

قانون علاوه بر الزام به صدور صورت حساب الکترونیکی همزمان با تقسیم سود، ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار را مکلف کرده است توزیع و پرداخت سود و سایر منافع این اوراق را صرفاً به صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن انجام دهند. این حکم ظرفیت مهمی برای هم‌راستا کردن اطلاعات تعلق سود، صورت حساب الکترونیکی و

اطلاعات پرداخت ایجاد می کند؛ به گونه ای که در طراحی مطلوب، میان سودی که برای دارنده اوراق ثبت می شود، صورت حساب الکترونیکی صادر شده و پرداخت یا تأیید پرداخت آن ارتباط مشخص و قابل رهگیری برقرار باشد.

در این بخش نیز تعیین زمان صدور صورت حساب الکترونیکی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. قانون از عبارت «همزمان با تقسیم سود» استفاده کرده است؛ بنابراین، لازم است در ترتیبات اجرایی به طور شفاف مشخص شود کدام رویداد در فرایندهای بازار سرمایه به عنوان زمان تحقق تقسیم سود و مبنای صدور صورت حساب الکترونیکی شناخته می شود و رابطه آن با زمان پرداخت واقعی وجه چگونه خواهد بود. تفکیک این دو مفهوم ضروری است؛ زیرا تعلق یا تخصیص سود و پرداخت وجه ممکن است لزوماً در یک مقطع زمانی واقع نشوند. از این رو، باید ترتیبی اتخاذ شود که صدور صورت حساب الکترونیکی مطابق زمان مقرر قانونی انجام گیرد و اطلاعات پرداخت نیز حسب مورد در صورت حساب الکترونیکی مربوط درج گردد.

اقلام اطلاعاتی صورت حساب الکترونیکی تقسیم سود نیز باید به اندازه ای باشد که منشأ، موضوع و ذی نفع رویداد به صورت یکتا قابل شناسایی باشد. اطلاعات مربوط به ناشر، نوع اوراق بهادار، دوره یا مبنای تعلق سود، تعداد یا میزان اوراق مبنای محاسبه، مبلغ سود یا منفعت متعلق، شناسه دارنده اوراق و حسب مورد اطلاعات مربوط به پرداخت، از جمله داده هایی است که می تواند در طراحی الگوی اختصاصی این صورت حساب الکترونیکی مورد بررسی قرار گیرد. با این حال، تعیین نهایی اقلام اطلاعاتی باید بر مبنای داده های موجود در زیر ساخت رسمی بازار سرمایه و نیازهای سازمان امور مالیاتی کشور صورت گیرد و از مطالبه اطلاعاتی که پیشتر در سامانه های رسمی وجود دارد از دارنده اوراق اجتناب شود.

همچنین باید وضعیت اصلاحات بعدی به صورت روشن پیش بینی شود. اصلاح میزان سود، تغییر اطلاعات ذی نفع، ابطال یا اصلاح تصمیم یا محاسبه قبلی و سایر رویدادهایی که بر اطلاعات صورت حساب الکترونیکی اثر می گذارند، باید دارای مسیر مشخص و قابل رهگیری برای اصلاح یا ابطال صورت حساب الکترونیکی باشند. در این بخش نیز ضروری است مرجع دارنده و تولید کننده داده اصلی مسئول تأیید تغییر اطلاعات باشد تا وحدت میان سوابق رسمی بازار سرمایه و اطلاعات ثبت شده در سامانه مؤدیان حفظ شود.

در مجموع، تکلیف دوم سازمان بورس و اوراق بهادار را باید طراحی و استقرار یک سازوکار یکپارچه برای تبدیل رویدادهای رسمی بازار سرمایه به صورت حساب الکترونیکی دانست. این سازوکار باید برای هر نوع رویداد، زمان صدور، منبع داده، مرجع تولید و ارسال، اقلام اطلاعاتی، ارتباط با رویداد اصلی، نحوه اصلاح و ابطال و مسیر اعلام مغایرت را مشخص کند. محور اصلی طراحی نیز باید استفاده حداکثری از زیر ساخت های موجود، خود کار سازی فرایند، جلوگیری از ورود مجدد اطلاعات توسط اشخاص و حفظ انطباق مستمر میان داده های بازار سرمایه و صورت حساب های الکترونیکی ثبت شده در سامانه مؤدیان باشد.

۲-۳. نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار

به موجب جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷]، سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است بر حسن اجرای تکالیف مقرر در این جزء نظارت کند. دامنه این تکلیف نظارتی، حسب مورد، شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بورس ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران [۵] را در بر می گیرد. از آنجاکه شخص مکلف به انجام هر تکلیف، متناسب با نوع رویداد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار تعیین می شود، دامنه نظارت نیز باید بر همان مینا و متناسب با مسئولیتی که برای هر نهاد تعیین شده است شکل گیرد.

مفهوم «حسن اجرای تکالیف» در این حکم را نمی توان صرفاً به احراز انجام یا عدم انجام تکلیف محدود کرد. نظارت مؤثر مستلزم آن است که سازمان بورس بتواند اطمینان حاصل کند صورت حساب الکترونیکی مربوط به رویدادهای مشمول، توسط مرجع تعیین شده، در زمان مقرر، بر مبنای اطلاعات معتبر بازار سرمایه و با رعایت ترتیبات اجرایی مصوب صادر و ارسال شده است. به همین ترتیب، در خصوص تقسیم

سود و سایر منافع اوراق بهادار، نظارت باید علاوه بر صدور صورت حساب الکترونیکی، رعایت مسیر سامانه‌ای مقرر برای توزیع و پرداخت سود از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن شرکت را نیز پوشش دهد.

با توجه به ماهیت سامانه‌ای بازار سرمایه، مناسب است الگوی نظارت نیز تا حد امکان مبتنی بر **کنترل‌های سامانه‌ای و داده‌ای** طراحی شود. بخش قابل توجهی از اطلاعات مورد نیاز برای نظارت، از جمله زمان انجام معامله، مشخصات اوراق بهادار یا کالا، میزان یا حجم معامله، اطلاعات مالکیت، وضعیت تسویه و اطلاعات مربوط به تقسیم و پرداخت سود، در سامانه‌های رسمی بازار سرمایه ثبت می‌شود. از این رو، سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند با ایجاد کنترل‌های برخط یا دوره‌ای، وضعیت اجرای تکالیف را بر مبنای تطبیق اطلاعات این سامانه‌ها با اطلاعات صورت حساب‌های الکترونیکی ارسالی پایش کند. چنین رویکردی، علاوه بر افزایش پوشش نظارتی، امکان شناسایی سریع‌تر موارد عدم صدور، تأخیر در صدور، مغایرت اطلاعاتی یا عدم رعایت ترتیبات مقرر را فراهم می‌سازد.

یکی از محورهای اصلی نظارت باید **کنترل جامعیت پوشش رویدادهای مشمول** باشد. به این معنا که سازمان بورس صرفاً صحت چند صورت حساب الکترونیکی صادر شده را بررسی نکند، بلکه اطمینان حاصل نماید تمامی رویدادهایی که مطابق قانون و ترتیبات اجرایی باید منجر به صدور صورت حساب الکترونیکی شوند، دارای صورت حساب الکترونیکی متناظر هستند. برای تحقق این امر، لازم است امکان تطبیق میان مجموعه معاملات و رویدادهای ثبت شده در سامانه‌های مرجع بازار سرمایه و مجموعه صورت حساب‌های الکترونیکی صادر شده فراهم شود تا رویدادهای فاقد صورت حساب الکترونیکی، صورت حساب‌های تکراری یا مواردی که بدون وجود رویداد متناظر صادر شده‌اند، قابل شناسایی باشند. این کنترل، از مهم‌ترین اجزای نظارت بر حسن اجرای تکلیف محسوب می‌شود.

محور دیگر، **کنترل صحت اطلاعات صورت حساب الکترونیکی** است. اطلاعات مندرج در صورت حساب الکترونیکی باید با داده مرجع موجود در سامانه‌های رسمی بازار سرمایه سازگار باشد و اقلام الزامی نیز به‌طور کامل ثبت شده باشند. در این چارچوب، کنترل می‌تواند حسب نوع رویداد، تطبیق مشخصات طرف یا طرفین، نوع و شناسه اوراق بهادار یا کالا، تعداد یا مقدار، مبلغ یا ارزش رویداد، تاریخ و زمان وقوع، اطلاعات مربوط به سود و سایر اقلام الزامی را دربرگیرد. هدف از این کنترل، حفظ انطباق میان سابقه رسمی بازار سرمایه و اطلاعات منعکس شده در بستر اجرایی قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴] و جلوگیری از شکل‌گیری سوابق ناقص یا متعارض برای اشخاص است.

رعایت زمان انجام تکلیف نیز باید به‌صورت مستقل مورد پایش قرار گیرد. از آنجا که قانون صدور صورت حساب الکترونیکی را «همزمان» با فروش یا تقسیم سود مقرر کرده است، ضروری است فاصله زمانی میان وقوع رویداد اصلی و صدور یا ارسال صورت حساب الکترونیکی قابل اندازه‌گیری و کنترل باشد. در این زمینه، زمان ثبت قطعی رویداد در سامانه مرجع باید مبنای روشنی جهت سنجش رعایت مهلت قانونی فراهم کند. طراحی شاخص‌های نظارتی برای شناسایی موارد تأخیر و تکرار تخلف توسط یک نهاد می‌تواند زمینه اعمال اقدامات اصلاحی و پیش‌گیرانه را نیز فراهم سازد.

نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار باید **چرخه کامل صورت حساب الکترونیکی** را نیز دربرگیرد و صرفاً به صدور اولیه محدود نشود. هرگاه معامله یا رویداد اصلی مطابق مقررات بازار سرمایه اصلاح یا ابطال شود، یا اطلاعات مربوط به تقسیم سود تغییر کند، لازم است اثر این تغییر در صورت حساب الکترونیکی متناظر نیز به‌درستی منعکس شود. بنابراین، سازمان بورس و اوراق بهادار باید بر وجود ارتباط قابل رهگیری میان رویداد اصلی و صورت حساب الکترونیکی، رعایت ضوابط اصلاح و ابطال و جلوگیری از باقی ماندن اطلاعات منسوخ یا متعارض در سامانه مؤدیان نظارت کند. همچنین موارد پرتکرار اصلاح یا ابطال می‌تواند به‌عنوان نشانه‌ای برای بررسی کیفیت فرایند یا عملکرد نهاد صادرکننده صورت حساب الکترونیکی مورد استفاده قرار گیرد.

در خصوص **توزیع و پرداخت سود و سایر منافع اوراق بهادار**، نظارت واجد بُعد مستقلی است. ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف‌اند این پرداخت‌ها را از مسیر سامانه‌ای مقرر مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار انجام دهند. از این رو، سازمان بورس و اوراق بهادار باید بتواند علاوه بر احراز صدور صورت حساب الکترونیکی مربوط، رعایت مسیر قانونی پرداخت، انطباق اطلاعات دارنده

اوراق و مبلغ متعلق با اطلاعات پرداخت و حسب مورد تأیید شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه را نیز کنترل کند. برقراری ارتباط میان اطلاعات تعلق سود، صورت‌حساب الکترونیکی صادر شده و اطلاعات پرداخت، امکان شکل‌گیری زنجیره‌ای منسجم و قابل کنترل از زمان ایجاد حق تا انجام پرداخت را فراهم می‌سازد.

همچنین، نظارت مؤثر نیازمند سازوکار مشخص برای شناسایی، گزارش و پیگیری موارد عدم رعایت تکلیف است. در ترتیبات اجرایی باید مشخص شود که مواردی نظیر عدم صدور صورت‌حساب الکترونیکی، تأخیر در صدور، ارسال اطلاعات ناقص یا مغایر، عدم اصلاح صورت‌حساب الکترونیکی پس از تغییر رویداد اصلی و عدم رعایت مسیر مقرر برای پرداخت سود چگونه شناسایی، به نهاد مسئول اعلام و تا زمان رفع مغایرت پیگیری می‌شوند. پیش‌بینی گزارش‌های مدیریتی و شاخص‌های عملکردی برای هر نهاد مکلف نیز می‌تواند امکان ارزیابی مستمر کیفیت اجرای تکالیف و تمرکز اقدامات نظارتی بر نقاط پرریسک را فراهم کند.

در مجموع، تکلیف سازمان بورس و اوراق بهادار در این بخش را باید **استقرار یک نظام نظارتی** مستمر بر صحت، جامعیت، به‌موقع بودن و انطباق اجرای تکالیف بازار سرمایه با ترتیبات مقرر قانونی دانست. این نظارت باید بر داده‌های موجود در زیرساخت رسمی بازار سرمایه استوار باشد و تمام چرخه رویداد، از وقوع معامله یا تقسیم سود تا صدور، ارسال، اصلاح یا ابطال صورت‌حساب الکترونیکی و حسب مورد پرداخت سود و سایر منافع را پوشش دهد. هدف از این سازوکار، ایجاد یک جریان اطلاعاتی منظم، قابل اتکا و منطبق با واقعیت ثبت شده در بازار سرمایه در بستر اجرایی قانون است و نباید به‌گونه‌ای طراحی شود که فرایندهای معاملاتی موجود یا سرمایه‌گذاران را با تکالیف اجرایی مضاعف مواجه سازد. به‌طور خلاصه، تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی در شکل ۱ گردآوری شده است.

شکل ۱. تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار در اجرای قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

در کنار تکالیف مذکور، یکی از وظایف سازمان بورس و اوراق بهادار در این قانون، همکاری در تدوین آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷] الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴] است. آیین‌نامه‌های اجرایی به‌عنوان ابزار تفسیر عملی و تعیین ضوابط اجرایی، نقش حیاتی در اجرای صحیح فرایندهای قانونی ایفا می‌کنند. تهیه آیین‌نامه‌های اجرایی قانون، از آن جهت حائز اهمیت است که فرایندها و جزئیات مراحل پیاده‌سازی و اجرای قانون بدون تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی متوقف خواهند ماند و مشارکت فعال سازمان بورس و اوراق بهادار در این حوزه می‌تواند فرایند پیاده‌سازی قانون را تسریع کند. در آیین‌نامه مذکور که به موضوع صدور صورت حساب الکترونیکی اشاره می‌کند، مسئولیت تهیه بر عهده سازمان امور مالیاتی کشور بوده و دستگاه‌های اجرایی همکار شامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سایر نهادهای ذی‌ربط خواهد بود. لازم به ذکر است مهلت تصویب این آیین‌نامه، حداکثر ظرف یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷] خواهد بود.

فهرست کامل مصادیق تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار به‌همراه مستندات قانونی مربوط در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱. مهم‌ترین تکالیف سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

تکالیف اصلی سازمان بورس و اوراق بهادار	متن قانون	ماده قانون
- تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه - تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی - نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار	الف- در خصوص نقل و انتقال اوراق بهادار و تقسیم سود: ۱- شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بهابازار (بورس) ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، حسب مورد مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف‌اند همزمان با تقسیم سود یا فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بهابازار (بورس) ها و بازارهای خارج از بهابازار (بورس)، صورت حساب الکترونیکی مربوط را صادر کنند. ناشران اوراق بهادار ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف‌اند توزیع و پرداخت سود و سایر منافع مربوط به این اوراق را صرفاً به‌صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن انجام دهند. سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است بر حسن اجرای تکالیف فوق نظارت کند.	جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان «الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی»
همکاری در تهیه آیین‌نامه اجرایی (یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این ماده)	تبصره «۱۵»- آیین‌نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف یک سال از تاریخ اجرایی شدن این ماده، توسط سازمان با همکاری قوه قضائیه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و راه و شهرسازی و سایر نهادهای ذی‌ربط حسب موضوع، تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.	تبصره «۱۵» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان «الحاقی به‌موجب ماده (۸) قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی»

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

۳. جمع‌بندی

قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی [۴] با توسعه دامنه صدور صورت حساب الکترونیکی و پیش‌بینی ثبت نظام‌مند و قابل پردازش معاملات و رویدادهای مالی، زمینه تکمیل زیرساخت اطلاعاتی مورد نیاز برای اجرای احکام قانون و افزایش انسجام و قابلیت بهره‌برداری از داده‌های اقتصادی اشخاص را فراهم کرده است.

در این چارچوب، به‌موجب جزء «۱» بند «الف» ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷]، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، بورس‌ها، ناشران اوراق بهادار، کارگزاران و سایر نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران [۵]، حسب مورد و مطابق اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار، مکلف‌اند همزمان با فروش اوراق بهادار یا کالای مورد معامله در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس و نیز همزمان با تقسیم سود، صورت حساب الکترونیکی مربوط را صادر کنند. بر این اساس، نخستین مسئولیت سازمان بورس و اوراق بهادار آن است که متناسب با نوع معامله یا رویداد، شخص یا نهاد مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی را از میان اشخاص احصا شده در قانون تعیین و اعلام کند؛ به‌نحوی که مرجع مسئول برای هر رویداد به‌صورت روشن مشخص شده و از هم‌پوشانی یا موازی‌کاری در صدور صورت حساب الکترونیکی جلوگیری شود.

اجرای این حکم، علاوه بر تعیین شخص مکلف، مستلزم تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات فنی و سامانه‌ای لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی است. این ترتیبات باید نحوه تولید و تجمیع اطلاعات، زمان صدور، اقسام اطلاعاتی، مسیر ارسال به سامانه مؤدیان و سازوکار اصلاح یا ابطال صورت حساب الکترونیکی را مشخص کند. با توجه به اینکه بخش عمده اطلاعات مورد نیاز در سامانه‌های معاملاتی، ثبت مالکیت، تسویه و سایر زیرساخت‌های رسمی بازار سرمایه موجود است، فرایند صدور صورت حساب الکترونیکی باید تا حد امکان بر همان داده‌ها استوار بوده و بدون ایجاد فرایند موازی یا الزام به ورود مجدد اطلاعات توسط سرمایه‌گذاران انجام شود. در خصوص تقسیم سود نیز صورت حساب الکترونیکی باید متناسب با رویداد تقسیم سود و بر مبنای اطلاعات معتبر مربوط به ناشر، اوراق بهادار مربوط و دارنده آن صادر شود.

علاوه بر این، ناشران اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف‌اند توزیع و پرداخت سود و سایر منافع مربوط به اوراق بهادار را به‌صورت سامانه‌ای و از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه یا با تأیید آن انجام دهند. بر این اساس، ترتیبات اجرایی باید به‌گونه‌ای طراحی شود که میان اطلاعات مربوط به تقسیم سود، صورت حساب الکترونیکی صادر شده و حسب مورد اطلاعات پرداخت، ارتباطی منسجم و قابل رهگیری برقرار باشد.

سومین تکلیف سازمان بورس و اوراق بهادار، نظارت بر حسن اجرای تکالیف اشخاص و نهادهای تحت نظارت است. این نظارت باید علاوه بر احراز انجام اصل تکلیف، رعایت زمان مقرر برای صدور، صحت و کامل بودن اطلاعات، انطباق صورت حساب الکترونیکی با اطلاعات ثبت شده در سامانه‌های رسمی بازار سرمایه، انعکاس صحیح اصلاح یا ابطال رویدادها و رعایت سازوکار قانونی توزیع و پرداخت سود و سایر منافع را دربرگیرد. با توجه به ماهیت سامانه‌ای بازار سرمایه، ضروری است بخش عمده این نظارت از طریق کنترل‌های داده‌ای و تطبیق اطلاعات موجود در زیرساخت‌های بازار سرمایه با صورت حساب‌های الکترونیکی صادر شده در سامانه مؤدیان انجام شود.

همچنین، به موجب تبصره «۵۱» ماده (۶۱ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان [۷]، سازمان بورس و اوراق بهادار در تدوین آیین‌نامه اجرایی این ماده با سازمان امور مالیاتی کشور همکاری می‌کند. این همکاری می‌تواند زمینه لازم برای تعیین دقیق مسئولیت نهادهای مختلف، احصای رویدادهای مشمول، تدوین الگوها و اقسام اطلاعاتی، تعیین ترتیبات تبادل داده و پیش‌بینی الزامات فنی و امنیتی را فراهم سازد.

در مجموع، نقش سازمان بورس و اوراق بهادار در اجرای احکام مذکور را می‌توان در سه محور اصلی شامل «تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی»، «تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی» و «نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت» خلاصه کرد. این سه محور، اجزای مکمل یک سازوکار واحد برای انعکاس منظم، صحیح و به‌موقع اطلاعات رویدادهای بازار سرمایه در بستر اجرایی قانون محسوب می‌شوند که در جدول ۲ جمع‌بندی شده‌اند.

جدول ۲. خلاصه تکالیف اصلی سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی

ردیف	عنوان تکالیف	توضیحات
۱	تعیین و اعلام اشخاص و نهادهای مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه	- احصا و طبقه‌بندی کلیه معاملات و رویدادهای مشمول صدور صورت حساب الکترونیکی در بازار سرمایه؛ - تعیین و اعلام مرجع مکلف به صدور صورت حساب الکترونیکی برای هر یک از معاملات و رویدادهای احصا شده.
۲	تعیین ترتیبات اجرایی و فراهم‌سازی تمهیدات لازم برای صدور صورت حساب الکترونیکی	- تعیین فرایند صدور و ارسال صورت حساب الکترونیکی همزمان با فروش اوراق بهادار، کالا و تقسیم سود؛ - طراحی سازوکار صدور صورت حساب الکترونیکی اصلاحی، ابطالی و تبادل اطلاعات با سامانه مؤدیان؛ - همکاری در تعیین اقسام اطلاعاتی انواع صورت حساب‌های الکترونیکی در بازار سرمایه؛ - فراهم‌سازی تمهیدات لازم جهت توزیع و پرداخت سود و سایر منافع اوراق بهادار به صورت سامانه‌ای.
۳	نظارت بر حسن اجرای تکالیف قانونی اشخاص تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار	- نظارت بر صدور صحیح، کامل و به‌موقع صورت حساب‌های الکترونیکی؛ - نظارت بر رعایت ترتیبات مقرر برای توزیع و پرداخت سود و سایر منافع اوراق بهادار.
۴	همکاری در تدوین آیین‌نامه اجرایی قانون	همکاری با سازمان امور مالیاتی کشور در تدوین آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده (۱۶ مکرر) قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان.

مأخذ: همان.

[1] OECD (2004), Tax Administration in OECD Countries: Comparative Information Series (2004), OECD Publishing, Paris, DOI: <https://doi.org/10.1787/abbd5904-en>.

[2] OECD (2006), Using Third Party Information Reports to Assist Taxpayers Meet their Return Filing Obligations-Country Experiences With the Use of Pre-populated Personal Tax Returns, Forum on Tax Administration, Taxpayer Services Sub-group, Centre for Tax Policy and Administration, March 2006.

[3] OECD (2011), Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes Peer Reviews: Norway 2011: Combined: Phase 1 + Phase 2, OECD Publishing, Paris, DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264097254-en>

[۴] قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی، مصوب ۱۴۰۴/۰۴/۰۸، مجلس شورای اسلامی.

[۵] قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۱، مجلس شورای اسلامی.

[۶] قانون مالیات های مستقیم، مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۰۳، مجلس شورای اسلامی.

[۷] قانون پایانه های فروشگاهی و سامانه مؤدیان، مصوب ۱۳۹۸/۰۷/۲۱، مجلس شورای اسلامی.

عنوان: تبیین تکالیف «سازمان بورس و اوراق بهادار» براساس قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی

DOI: <https://doi.org/10.22034/mrc.report.21915>

Permanent Link: https://report.mrc.ir/article_11979.html

Publisher : Islamic Parliament Research Center of Iran

گزیده سیاستی

سازمان بورس و اوراق بهادار نقش مهمی در اجرای قانون مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی دارد. تعیین نهادهای مکلف به صدور صورت‌حساب الکترونیکی، فراهم‌سازی ترتیبات اجرایی و نظارت بر حسن اجرای این تکالیف از مهم‌ترین مسئولیت‌های این سازمان است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، رویروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۷۵-۵۸۵۵ سیستم الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir